

שני צדדי הגאולה השלמה- הגאולה הפיסית והגאולה הרוחנית

בתחילת הפרשה הקב"ה פורש לפני משה את התוכנית האלוקית של הגאולה השלמה ואומר לו לומר אותה לבני ישראל: "לֵכֶן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: אֲנִי ה'! וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבִלַת מִצְרַיִם, וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֵיכֶם, וְגִאֲלַתִּי אֶתְכֶם בְּזֵרוּעַ נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדֹלִים, וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לֵעָם וְהִיִּיתִי לְכֶם לְאֱלֹקִים וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבִלֹת מִצְרַיִם, וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נְשָׂאתִי אֶת יְדֵי לְתַת אֶתָּה לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְנָתַתִּי אֶתָּה לְכֶם מוֹרְשָׁה, אֲנִי ה'!"

כשנתבונן היטב בתוכנית הגאולה נבחין שיש כאן כמה שלבים, כאשר כל שלב הוא מרכיב נוסף של הגאולה השלמה. וכפי שכותב המלבי"ם: "תחילה **אוציא אתכם מתחת סבלות מצרים** שמציין סבל העול הקשה שהכביד עליהם שלא לתת להם תבן שזה נבטל תיכף כשהתחילו המכות לבוא על פרעה. ואח"כ **והצלתי אתכם מעבודתם**- שאחר מכת בכורות נפסק העבודות לגמרי כי נעשו בני חורין ויצאו מן הארץ, ובכל זאת לא היתה עדין הגאולה שלמה כי מצרים רדפו אחריהם. ועל זה אמר **וגאלתי אתכם**- שזה היה כשטבעו המצריים בים, שאז נגמרה הגאולה, כמו שכתב "ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים", וזה היה **בזרוע נטויה** בניסים מפורסמים וגם היה **בשפטים גדולים** להעניש המצריים במה שטבעו בים סוף". עכ"ל. ואחר כך היה השלב של "ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלוקים"- במתן תורה.

כשנוסיף להתבונן נבחין שיש כאן כמה מישורים של גאולה: **גאולה פיסית**- שחרור עול העבודות, יציאה ממצרים, **וגאולה רוחנית**- מתן תורה. אולם שני אלו הם שני צדדים של הגאולה השלמה, וכפי שכותב הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות: "והנה הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו. וכשיצאו ממצרים אף על פי שיצאו מבית עבדים עדיין יחשבו גולים כי היו בארץ לא להם נבוכים במדבר וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכניתו ביניהם אז שבו אל מעלות אבותם". כלומר: הגאולה השלמה היא כשנשלמת הגאולה הפיסית והגאולה הרוחנית יחד!

יעוד הגאולה השלמה הזאת היא קידוש השם בעולם. וכפי שאומרים חז"ל¹: "על מנת כן אני מוציא אתכם ממצרים- על מנת שתקבלו עליכם עול מלכותי ותקדשו את שמי ברבים". לשם כך עם ישראל צריך להיות עם ריבוני בארצו, עם שלם שעוסק בכל תחומי החיים, והכל בקדושה ובטהרה. רק באופן זה עם ישראל יכול לקדש שם שמים בעולם כולו. לצורך זה צריך עם ישראל להכנס לארץ ישראל. זהו השלב החמישי: "והבאתי אתכם אל הארץ וגו'".

נוכל לומר אם כן שיציאת מצרים היא ההולדת של עם ישראל, של "עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו". מתן תורה מברר לנו מה יחודו ומה יעודו של עם זה. ארץ ישראל היא מקום ההגשמה, מקום ההוצאה מן הכוח אל הפועל, מקום מימוש היעוד.

לסיכום: בגאולת מצרים יש כמה שלבים:

גאולה פיסית:

א. "והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים".

ב. "והצלתי אתכם מעבודתם".

¹ שמות ו, ז

ג. "וְגִאֲלֹתִי אֶתְכֶם בְּזָרוּעַ נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדֹלִים"

גאולה רוחנית:

ד. "וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לְכֶם לְאֱלֹקִים"

שלב חמישי הבנוי על גבי כל השלבים הקודמים- המצב השלם והאידיאלי של עם ישראל בגאולתו השלמה ממומש בפועל:

ה. "וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת יְדֵי לְתַת אֶתָּה לְאֲבֹתְךָ לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב וְנִתַּתִּי אֶתָּה לְכֶם מוֹרְשָׁה"

אולם נוכל לשאול: מדוע התורה היתה צריכה לפרט את כל שלבי הגאולה לפרטיהם? ככלה התורה לכתוב את השלב הסופי האחרון בלבד!

ויש לתרץ שהתורה רצתה ללמד אותנו עניין יסודי מאד. גלות מצרים היא שורש כל הגליות כולם. הגאולה ממצרים היא שורש כל הגאולות כולם. כלומר: גלות מצרים היא דגם לכל הגליות של עם ישראל. ולזה מרמז השם מִצְרַיִם, מלשון מִצְרַיִם, מפני שגלות היא מיצר. ובגלות ישנם שני בעיות: גלות הגוף וגלות הנפש. כאשר בתחילה משעבדים את הגוף- עדין הנפש נשארת בת חורין. אולם במשך הזמן משתעבדת גם הנפש והאדם מתחיל לקבל מנטליות של עבד. אך גלות הגוף היא קלה יותר מגלות הנפש, וכן גאולת הגוף היא קלה יותר מגאולת הנפש. כאשר יוצאים ישראל ממצרים- מיד יצא הגוף לחרות, אבל הנפש עדין נשארה בגלות, עדין ישראל נשארו עבדים ברוחם ובנפשם. עדין היה להם מנטליות של עבדים למצרים. לגאול את הנפש צריך יותר זמן. זה הרבה יותר קשה.

נדגים את הדבר הזה. ישראל יצאו ממצרים. הגוף יצא לחרות. והנה יוצאים מצרים לרדוף אחרי בני ישראל²: "וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם... וּפְרַעֲהַ הַקְּרִיב, וַיִּשְׁאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם לֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה: הַמִּבְּלִי אֵין קִבְרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתֵּנוּ לְמוֹת בְּמִדְבָּר? מַה זֹּאת עֲשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם? הֲלֹא זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר: חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת מִצְרַיִם, כִּי טוֹב לָנוּ עֲבַד אֶת מִצְרַיִם מִמָּתְנוּ בְּמִדְבָּר". כלומר: עם ישראל נתקף בפחד גדול מאד. שואל האבן עזרא: "יש לתמוה: איך יירא מחנה גדול של שש מאות אלף איש מהרודפים אחריהם, ולמה לא ילחמו על נפשם ועל בניהם? התשובה: כי המצרים היו אדונים לישראל, וזה הדור היוצא ממצרים למד מנעוריו לסבול עול מצרים ונפשו שפלה, ואיך יוכל עתה להלחם עם אדוניו וכו'". כלומר: אמנם הגוף נגאל אך עדין הנפש נשארה בגלות, עדין היה להם מנטליות של עבדים! אי"כ גאולת הנפש זה דבר יותר קשה, לזה צריך זמן ממושך יותר.

לפי זה התורה בפירוטה את שלבי הגאולה מלמדת אותנו שצריך להיגאל משני הדברים- מגלות הנפש ומגלות הגוף.

כיון שגאולת מצרים היא דגם לכל הגאולות כנ"ל נוכל לראות שלבי גאולה דומים גם בגאולה האחרונה³:

גאולה פיסית:

א. "וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל הָאֲרָצוֹת וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֲדַמְתְּכֶם"

² שמות יד, ט-יב
³ יחזקאל לו, כד-כח

גאולה רוחנית:

ב. "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהַר אֶתְכֶם".
ג. "וְנָתַתִּי לָכֶם לֶב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסַּרְתִּי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשָׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר".

ד. "וְיָאֵת רוּחִי אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחַקֵּי תַלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְעָשִׂיתֶם".
שלב חמישי הבנוי על כל השלבים הקודמים - המצב השלם והאידיאלי של עם ישראל בגאולתו השלמה:

ה. "וַיִּשְׁבְּתֶם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְתֵּיכֶם וְהֵייתֶם לִי לְעַם וְאֶנְכִי אֶהְיֶה לָכֶם לְאֱלֹקִים:
נשים לב להבדל שבגאולת מצרים ישנם שלושה שלבים של גאולה פיסית ושלב אחד של גאולה רוחנית ואילו בגאולה האחרונה יש שלב אחד של גאולה פיסית ושלושה שלבים של גאולה רוחנית!

אולם כך **מוכרח** להיות. כדי שהגאולה תהיה שלמה מוכרח שתהיה גם גאולה פיסית וגם גאולה רוחנית. מדוע? גאולה רוחנית פירושו של דבר שעם ישראל מכיר את המיוחד שבו, מזדהה איתו ומוציאו אל הפועל. אולם זה אפשרי לביצוע רק כאשר עם ישראל הוא בן חורין ואינו כפוף לאחר, רק כך יכול הוא לחיות עפ"י טבעו האמיתי. משל לאדם שיש לו כשרונות אומנותיים מיוחדים ובא גזלן וקובל את ידיו באזיקים. כשידיו כבולות על אף שיש לו כשרון בכוח - אין הוא יכול לממשו ולהוציאו אל הפועל. כך גם בעניננו. כאשר עם ישראל כפוף ומשועבד לעם אחר - אין הוא יכול להזדהות ולחיות עפ"י הדבר המיוחד שבו כיון שהוא נתון ברשות אחר. מכל זה מתברר לנו שהגאולה הפיסית היא בסיס לגאולה הרוחנית. הגאולה הפיסית היא כלי לגאולה הרוחנית. ולכן **מוכרחת** להיות קודם גאולה פיסית שלמה כבסיס וכלי לגאולה הרוחנית. בבחינת "ואולך אתכם קוממיות" - היינו בשתי קומות: קומה פיסית וקומה רוחנית, כאשר הקומה הפיסית היא בסיס וכלי לגאולה הרוחנית כנ"ל.

ולמעשה נוכל לומר שדבר זה מפורש בגמרא. הגמרא מבררת שלא אומרים הלל בפורים מפני שנס זה היה בחוץ לארץ. ומקשה הגמרא שהרי גם יציאת מצרים היתה בחוץ לארץ ובכל זאת אומרים הלל! יש שם כמה תירוצים על זה. התירוץ האחרון של רבא: "בשלמא התם הללו עבדי ה' - ולא עבדי פרעה (רש"י: שהרי לחרות יצאו). אלא הכא הללו עבדי ה' - ולא עבדי אחשורוש? אכתי עבדי אחשורוש אנן (רש"י: דלא נגאלו אלא מן המיתה)!"

באור הדברים: פרקי ההלל מתחילים בפסוק: "הללוי-ה! הללו עבדי ה', הללו את שם ה'". יש פניה לעבדי ה' להלל ולשבח את ה'. לאחר נס יציאת מצרים ניתן לפנות לאומה בצורה זו, מכיון שאיננו עוד "עבדי פרעה" אלא "עבדי ה'". אולם לאחר נס פורים אי אפשר לפנות בקריאה זו מפני שעדין אנו "עבדי אחשורוש" ואי אפשר לכנות אותנו "עבדי ה'!" כלומר: שעבוד לעם אחר מהווה עיכוב מלהיות עבד ה' (במובן הלאומי הכללי)! כל עוד לא נשלמה הגאולה הפיסית יש עיכוב בהשלמת הגאולה הרוחנית!

וכך דורשים חז"ל⁵: "כי חולת אהבה אני אמר ר' לוי: (משל) לבן מלכים שעמד מחליו. אמר פדגונו (המורה שלו): ילך לאסכולו (לבית הספר). אמר המלך: עדיין לא בא זיוו של בני מחליו והוא הולך לאסכולו! אלא יתעדן בני שנים שלושה חדשים במאכל ובמשקה ואחר כך הוא

⁴ מגילה דף יד ע"א

⁵ מדרש הגדול שמות יתרו יט, א

הולך לו לאסכולו. כך כיון שיצאו ישראל ממצרים היו ראויין לקבל את התורה, והיה בהן בעלי מומין משעבוד טיט לבנים. אמר הקב"ה: עדיין לא בא זיוון של בני משעבוד טיט לבנים והן מקבלין את התורה אלא יתעדנו בני שנים שלושה חדשים בבאר ובמין ובשלו, ואחר כך הן מקבלין את התורה". כלומר: כל עוד הגאולה הפיסית לא נשלמה כראוי זה מהוה עיכוב מהופעת הגאולה הרוחנית בשלמותה.

ולמעשה כך הוא סדר הנהגת הבריאה. קודם נוצר הבסיס הפיסי ורק לאחר מכן נוצר התוכן והמשמעות. לדוגמא: תחילה נוצרת הקליפה ורק אח"כ מתהווה הפרי מבפנים. אצל ילד קטן תחילה גדל הגוף ומתפתח ורק אח"כ מתגלה השכל. וכן בבריאת העולם: תחילה נוצר העולם הפיסי ורק לאחר דורות רבים ניתנה התורה שהיא נשמת העולם, התוכן האמיתי של העולם. כך גם בגאולה האחרונה, שבתהליכה אנו זוכים לחיות. אנו זכינו ב"ה לגאולה פיסית-תקומת מדינת ישראל וקיבוץ גליות. אולם לתהליך זה ודאי יש המשך, יש לו יעוד- הגאולה הרוחנית. בדורנו מתברר שללא גאולה רוחנית גם הגאולה הפיסית הולכת ומסתבכת. תפקידנו הוא לפעול עם א-ל למען השלמת תהליך הגאולה הפיסית והרוחנית כאחד כדי שיתגדל ויתקדש שמיה רבא בעולם כולו, ורק שאנו מתפללים שנזכה לכך במהרה בימינו!

ספר שמות נקרא בפינו "שמות". למעשה המקור לכך הוא בדברי חז"ל⁶: "א"ר סימון ה' פעמים כתיב כאן אורה כנגד חמשה חומשי תורה. ויאמר אלהים יהי אור' כנגד ספר בראשית... ויהי אור' כנגד ספר "ואלה שמות" וכו'".

אמנם מצאנו ברבותינו הראשונים שמות אחרים לספר זה. הרמב"ן קורא לספר שמות "ספר הגאולה" ואילו הבה"ג כשמונה את שמות החומשים הוא כותב: "ספר בראשית, וחומש שני, וספר כהנים, וחומש הפקודים, ומשנה תורה". כלומר ספר שמות נקרא "החומש השני". ויש לתמוה: מדוע עליהם לשנות את שם הספר? ניתן להקשות עוד: הרמב"ן נתן שם עם משמעות אולם לכאורה בה"ג שנותן שמות לכל החומשים משאיר ספר זה כ"בן ללא שם". ממה נפשך: אם הוא נותן לחומשים שם לפי מספרים שיתן לכולם מספרים (החומש הראשון, החומש השני וכו') ואם הוא נותן שמות בעלי משמעות מדוע לספר שמות אין שם מיוחד אלא סתם מספר? אלא יש לומר שהראשונים רצו לתת שם שיבטא את המיוחד שבספר שמות.

הרמב"ן רצה להדגיש שכל ספר שמות שייך לגאולתם השלמה של ישראל. כלומר: לא רק היציאה ממצרים שייכת לגאולת ישראל אלא היציאה ממצרים יחד עם מתן תורה, הקמת המשכן והשראת השכינה בישראל- הכל שייך לגאולה השלמה, המורכבת מגאולה פיסית ומגאולה רוחנית יחד!

גם הבה"ג רצה להדגיש את עניינו של ספר שמות⁷. הוא קרא לו "החומש השני" מפני שהוא החלק השני של ספר בראשית. החלק הראשון של ספר בראשית (חומש בראשית) עוסק בבריאה הפיסית של העולם וביעודו. "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ"- בשביל ישראל שנקראו ראשית- "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה", ובשביל התורה שנקראת ראשית- "ה' קנני ראשית דרכו". כלומר: יעוד הבריאה נעוץ בכך שעם ישראל יופיע בעולם ויקבל תורה.

⁶ בראשית רבה פרשה ג אות ה

⁷ דברינו מבוססים על דברי הנצי"ב ב"העמק דבר" בהקדמה לספר שמות

התורה היא נשמת העולם, התוכן האמיתי של העולם. ישראל הם אלה שמקבלים אותה. החלק השני של ספר בראשית (חומש שמות) עוסק בהגשמת היעוד במציאות ובפועל- הופעת עם ישראל בעולם עם יציאתו ממצרים וקבלת התורה.

ואנו רוצים לומר שההדגשה של הרמב"ן וההדגשה של הבה"ג הם צדדים שונים של אותה מטבע. כלומר: **גאולת ישראל היא השלמת הבריאה**. גאולת ישראל היא הגשמת היעוד שלשמו נבראה הבריאה. א"כ כשם שגאולת ישראל היא תהליך כך גם בריאת העולם הוא תהליך. תחילה נברא העולם בצורתו הפיסית ורק יותר מאוחר נשלמה הבריאה בצד הרוחני שלה- בגאולתם של ישראל. קודם נבראה הבריאה הפיסית ורק אחר כך באה ההשלמה של התוכן הרוחני של הבריאה. נוכל לדייק דבר זה מלשון המדרש הנ"ל: " ויאמר אלקים יהי אור"- כנגד ספר בראשית... "ויהי אור"- כנגד ספר "ואלה שמות". חז"ל מסבירים ש"יהי אור" איננו רק האור הפיסי שנברא בששת ימי בראשית אלא גם התוכן האמיתי של העולם, היעוד של העולם. הבריאה נבראה כדי שאור ה' יאיר בה, כדי שהטוב האלוקי ימלא אותה. ב"ויאמר אלוקים יהי אור" עוסק ספר בראשית- בבריאת הבריאה הגשמית ובמהותה ויעודה. אך ספר שמות עוסק ב"ויהי אור"- בהגשמת האור בפועל במציאות, בהופעת האור בעולם- גאולת עם ישראל- לידתו של עם ישראל ומתן תורה.

וכמו שאומר ריש לקיש⁸: "ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, ה"א יתירה למה לי? מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית, ואמר להם: אם ישראל מקבלים התורה - אתם מתקיימין, ואם לאו - אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו". אין לעולם זכות קיום בלא תורה מפני שהתורה היא נשמת העולם, התוכן האמיתי של העולם, היעוד של העולם, ולכן גאולת ישראל- הופעת עם ישראל וקבלת תורה היא השלמת הבריאה כנ"ל.

ואולם אנו רוצים לומר: בלי תורה אין הקב"ה צריך לעשות מאמץ כדי להחזיר את העולם לתוהו ובוהו. בלי תורה העולם הוא בין כה תוהו ובוהו! ומספיק להתבונן בסביבתנו הקרובה כדי להבחין בכך. יש כיום תוהו ובוהו במובן המוסרי והלאומי.

במובן המוסרי: יש כיום "שפע" של גנבים, שודדים, אנסים ורוצחים, ובכל אחד מאלה יש מכל הגילאים! ביאליק אמר פעם "מתי ימצא כבר הגנב היהודי הראשון". הוא רצה לבטא בזה מתי עם ישראל יהיה עם "נורמאלי" ככל שאר העמים, אך מדבריו נשמע שאכן בעם ישראל לא היו גנבים כלל, ואילו כיום המצב הדרדר לחלוטין. הסיבה לכך היא בתשובתו עתיקת היומין של אברהם אבינו- "רק אין יראת אלוקים במקום הזה" - והרגוני, ושדדוני וכד'.

וכן במובן הלאומי. אנו רואים כיום התפרקות מערכים לאומיים. אין ספק שגם זה יסודו בהתרחקות מהשורשים של עמנו, התרחקות מ"אשר כרת את אברהם, ושבועתו ליצחק, ויעמידה ליעקב לחוק, לישראל ברית עולם, לאמר- לך אתן ארץ כנען".

אם כן כל המציאות הזאת שאנו חיים בה על כל קשייה זועקת בעצם לתורה! באופן דומה כתב הרב חרל"פ⁹: " וותעל שועתם אל האלוקים מן העבודה"- אעפ"י שמצד הגוון החיצוני היה נראה כאילו כל אנחתם ושועתם היא מן העבודה, בכל זאת דרך הצינור החיצוני הזה נשמעה אנחתם ושועתם הפנימית **אל האלוקים**". כך גם בענייננו. הצער והאנחה מהסיבוכים הרבים של תקופתנו הם בעצם צער ואנחה על הריחוק מתורה!

⁸ שבת פח ע"א⁹ מי מרום, חלק ה, נמוקי המקראות לפרשת שמות (עמוד קכא)

עם ישראל נמצא כיום במשבר רוחני עמוק, ואנו צריכים לשאול את עצמנו: במה אנו יכולים לסייע לעם ישראל? התשובה היא להרבות אור תורה! אבל כדי להרבות אור תורה- יש צורך לגדול בתורה. לשם כך צריך להתמיד, לשקוד, לעמול ולהתייגע, שכל שעה ושעה תהיה מנוצלת. יש צורך לגדול באהבת ישראל ולהפנים היטב את היעוד הגדול שנדרש מאיתנו- לסייע לעם ישראל בתקופה המיוחדת הזאת שאנו חיים בה, על כל אורותיה וצלליה, קשייה וסיבוכיה, עד שבעז"ה נגיע לגאולה השלמה, כשמציון יוצאת תורה ודבר ה' מירושלים.

[מבנה השיחה: * גאולת מצרים מורכבת משלבים.

* גאולה בשני משורים: גאולה פיסית וגאולה רוחנית המהווים יחד גאולה שלמה.

* יעוד הגאולה: קידוש שם שמים בעולם כולו, וזה בא"י דווקא.

* בגלות יש גלות הגוף וגלות הנפש, ובגאולה נגאלים משניהם, אולם גלות הגוף קלה יותר וגאולתו ג"כ קלה ופשוטה יותר.

* גלות מצרים היא אב טיפוס לכל הגליות והגאולות ולכן שלבי הגאולה האחרונה מורכבים ג"כ מאותם מרכיבים של גאולת מצרים.

* גאולה שלמה בהכרח כוללת גאולת הגוף בשלמותו כבסיס וככלי לגאולת הנפש בשלמותה.

* בדורנו זכינו לגאולת הגוף ואנו בדרך לגאולת הנפש בעז"ה בבי"א.

* משמעות השם של הרמב"ן לספר שמות: שכל ענייני ספר שמות שייכים לגאולה השלמה- יצ"מ, מ"ת, הקמת המשכן והשראת שכינה בעם ישראל.

* משמעות השם של הבה"ג לספר שמות: ספר בראשית עוסק בבריאה הפיסית וביעודה וספר שמות עוסק בהופעת שלמות זו במציאות ובפועל.

* שני הטעמים הנ"ל של הרמב"ן והבה"ג הם שני צדדים של אותה מטבע: גאולת ישראל היא השלמת הבריאה.

* התרחקות מתורה היא השורש לכל ההדרדרות בכל התחומים.

* הפתרון לכך הוא ריבוי באור תורה מתוך אהבת ישראל.

* הצורך שאנו נעמול ונתייגע כדי למלא יעוד זה מתוך התגדלות בתורה, כדי לסייע לעם ישראל.].